

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى
رَسُولِكَ مُحَمَّدٍ

۱۳۶۰

نحوہ صدور گواہی فوت، جواز دفن و تعبین علت فوت در موارد مرگ بدنہا علل خارجی

دکتر علی سلیمانپور
متخصص پزشکی قانونی و مسمومیتها
دکتر سید آریا حجازی
متخصص پزشکی قانونی و مسمومیتها
دانشیار

تعریف گواهی پزشکی

• مدرک مکتوبی که توسط یک پزشک (اعم از پزشک درمانگر یا پزشک آگاه نسبت به وضعیت پزشکی فرد) در مورد سلامت، بیماری یا هر امر پزشکی دیگر تنظیم می شود و با امضاء وی اعتبار یک سند را پیدا میکند.

تقسیم بندی گواهی نامه های پزشکی

گواهی نامه های پزشکی به دو گروه عمده تقسیم می شوند:

الف) گواهی نامه های پزشکی معمولی

ب) گواهی نامه های پزشکی رسمی

گواهی فوت (Death certification)

- این گواهی، یک گواهی پزشکی محسوب شده که وسیله ثبت واقعه مرگ است.
- گواهی فوت مدرکی است که بعد از مرگ افراد صادر میشود و موید قطعی بودن فوت فرد میباشد و با صدور گواهی فوت مهر تاییدی بر عدم لزوم اقدامات امداد رسانی پزشکی و احیاء زده میشود.

گواهی فوت و اهمیت آن

• این گواهی پزشکی، سند معتبری است که می‌تواند کاربردهای بسیاری در دو حوزه زیر داشته باشد:

✓ بستگان متوفی

✓ بخش سلامت

گواهی فوت و اهمیت آن بعنوان تاپدر کننده یک واقعه حیاتی

- گواهی فوت مدرک مکتوب صادر شده برای نزدیکترین وابستگان متوفی که نشان دهنده تاریخ وقوع و علت وقوع فوت است. ثبت واقعه مرگ برای اثبات زمان و تاریخ وقوع آن بسیار ضروری است چون تأیید آن برای رهایی فرد از مسیولیت های اداری و قانونی، اجتماعی، امکان پرداخت ارثیه، و اجازه دادن به بستگان به منظور دریافت حق بیمه یا دیگر منافع فرد لازم می باشد.
- ثبت چهار واقعه حیاتی شامل تولد، ازدواج، طلاق و **مرگ** به عنوان وظیفه قانونی به سازمان ثبت احوال واگذار گردیده است.

گواهی فوت و اهمیت آن در بخش سلامت جامعه

اطلاعات ثبت شده در گواهی فوت بخصوص اطلاعات مربوط به تعیین علت مرگ در موارد زیر موثر است:

- کمک در ارزیابی میزان تأثیر برنامه‌های سلامت جامعه.
- تهیه یک بازخورد برای سیاستگذاری بهداشتی و اقدامات لازم برای آینده.
- برای تصمیم‌گیری در مورد اولویت‌بندی‌های سلامت و برنامه‌های تحقیقاتی پزشکی.

➤ در مجموع می‌توان گفت با توجه به اینکه اطلاعات مندرج در گواهی فوت جزو اطلاعات مورثالیه ملی ثبت می‌شود بنابراین کیفیت مورثالیتی دیتای کشور بستگی به این گواهی‌ها خواهد داشت از سوی دیگر تاثیر این اطلاعات بر روی تحقیقات، بررسی‌های آماری، بهداشت عمومی، قانونگذاری و ... مشخص است.

مسئول صدور گواهی فوت کیست؟

- در برخی کشورها گواهی فوت توسط پرستاران، تیم اورژانس و پیراپزشکان صادر میشود. البته در آن مراکز به طور معمول گواهی فوت توسط پزشکان نیز صادر میشود.

چه پزشکی مجاز به صدور گواهی فوت است؟

• هر پزشکی مجاز است برای هر فرد فوت شده ای در هر شرایطی گواهی فوت صادر نماید ولی باید توجه داشت که صدور گواهی فوت، به منزله پذیرش تمام مسئولیتها و عواقب احتمالی آن است.

➤ نداشتن آگاهی های لازم رافع مسئولیت قانونی نیست.

اجزاء تشکید و ہندہ گواہی فوت

- مشخصات عمومی متوفی
- علت مرگ
- سایر شرایط حایز اهمیت در مرگ بیمار
- مشخصات صادرکنندہ گواہی فوت

نکات عمومی که باید در تکمیل گواهی فوت رعایت شوند

- استفاده از فرم چهارنسخه ای اصلی (نسخه کپی شده یا ساختگی بدون شماره سریال مورد قبول نیست).
- استفاده از خودکار برای تکمیل فرم (از خودنویس و روان نویس استفاده نشود).
- تکمیل گواهی بدون قلم خوردگی و با خط خوانا.
- تکمیل همه اجزاء گواهی فوت.
- در صورتیکه بعضی قسمتهای گواهی فوت توسط افراد دیگری مانند کارمند پذیرش، منشی بخش تکمیل شود، در هر حال مسئولیت آن با کسی است که بعنوان صادرکننده گواهی آنرا امضاء می نماید. توصیه می شود برای پیشگیری از عواقب قانونی احتمالی همه اطلاعات خواسته شده بعد از حصول اطمینان توسط خود پزشک یا مامای صادرکننده، وارد گواهی فوت شود. هر چهار برگ باید امضاء شده و ممهور گردد (مهر امضاء مورد قبول نیست) و یک نسخه از گواهی فوت در بایگانی پزشک صادر کننده نگاهداری شود.

اطلاعات مهم در گواهی فوت بر حسب نیاز بخش‌های مختلف

□ برای سازمان ثبت احوال

✓ اطمینان از وقوع مرگ

✓ احراز هویت به منظور ابطال شناسنامه

(ثبت چهار واقعه حیاتی شامل تولد، ازدواج، طلاق و مرگ به عنوان وظیفه قانونی به سازمان ثبت احوال واگذار گردیده است.)

□ برای سازمان پزشکی قانونی

✓ اطمینان از وقوع مرگ

✓ احراز هویت متوفی

✓ تعیین علت مرگ در محدودهٔ پاسخگویی به قاضی

✓ تعیین زمان وقوع مرگ

□ برای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

✓ تعیین علل مرگ به همراه سایر مشخصه‌های متوفی مانند سن، جنس، محل فوت و

نکات اصلی در هنگام تنظیم گواهی فوت

- احراز وقوع مرگ
- احراز هویت متوفی
- اعلام زمان وقوع مرگ
- تعیین علت مرگ

احراز وقوع مرگ

- اعلام مرگ:

توسط هرکسی می‌تواند انجام شود ولی اگر فردی غیر از پزشک این کار را انجام داد نیاز به تأیید افراد دیگر نیز هست.

اعراض وقوع مرگ-ادامه

نشانه‌های فوری مرگ سوماتیک شامل موارد زیر است

توقف دائمی عملکرد مغز

- ✓ از دست رفتن حس (لمس، درد و حرارت) و حرکت
- ✓ از بین رفتن رفلکس‌های ساقه مغز
- ✓ از بین رفتن کامل ریتم EEG که بلافاصله بعد از مرگ مغزی حادث می‌شود.

توقف کامل و دائمی عملکرد تنفسی

- ✓ عدم شنیده شدن صداهای تنفسی در ناحیه قفسه صدی به کمک گوشی پزشکی
- ✓ تست آینه
- ✓ تست وینسلو

توقف کامل عملکرد گردش خون

- ✓ ضربان‌های بدن قابل لمس نخواهد بود. در سمع قلب صداهای قلبی شنیده نمی‌شوند.
- ✓ بعد از گذشت پنج دقیقه از حیات، نوار قلبی هیچ فعالیت الکتریکی نشان نمی‌دهد.
- ✓ تست مگنوس ، تست دیافانوس و...

احراز وقوع مرگ-ادامه

• با توجه به توضیحات فوق مشخص می گردد که احراز وقوع مرگ در صلاحیت پزشکان میباشد.

اعزاز هویت متوفی

- پزشک بایستی مدارک هویتی فرد فوت شده را با مشخصات جسد مورد معاینه مطابقت دهد.
- مشخصات هویتی افراد معلوم الهویه فوت شده، ارجاعی به پزشکی قانونی به تایید مرجع قضایی استعلام کننده رسیده شود.
- مشخصات هویتی اتباع بیگانه فوت شده فاقد مدارک هویتی باید به تایید اداره اتباع بیگانه یا سفارت کشور متبوع برسد.

اعلام زمان وقوع مرگ

- براساس مستندات پزشکی معتبر
- براساس تغییرات فوری بعد از مرگ
 - ✓ توقف در عملکرد قلب، ریه ها و مغز
 - ✓ شلی اولیه در عضلات بدن (primary flaccidity)
- بر اساس تغییرات زودرس بعد از مرگ
 - ✓ تغییرات در پوست
 - ✓ تغییرات در چشم ها
 - ✓ سردی نعشی
 - ✓ کبودی نعشی
 - ✓ جمود نعشی
- بر اساس تغییرات دیررس بعد از مرگ
 - ✓ فساد نعشی
 - ✓ صابونی شدن
 - ✓ مومیایی شدن

تکمید علت مرگ در گواهی فوت

- تعیین علت مرگ یکی از مهمترین قسمت های پیش بینی شده در گواهی فوت است.
- برای آشنایی با چگونگی تعیین علت مرگ، ابتدا لازم است تعریف چند واژه مرور شود.

تعريف چند واژه

- تعريف مرگ
- تعريف علت مرگ
- تعريف تابلوی مرگ
- تعريف مکانیسم مرگ
- تعريف طریقه مرگ
- تعريف انواع مرگ

تعریف مرگ

مرگ عبارت است از توقف

دایمی و غیرقابل برگشت

در عملکرد دستگاههای

گردش خون، تنفس و مغز

Definition of Death

- Complete and irreversible cessation of circulation, respiration and brain function

تعریف علت مرگ

- عاملی (بیماری، ناهنجاری، حادثه، یا مسمومیت) است که بعد از وقوع، (به طور مستقیم یا غیر مستقیم) با ایجاد زنجیره ای از رویدادها و تغییرات فیزیولوژیک منجر به مرگ میشود.
- روشن است که علت اصلی مرگ در ابتدای این زنجیره از رویدادها قرار دارد و با برداشتن آن بقیه موارد رخ نمیدهد.

تعریف WHO از علت مرگ

- عبارت است از همهٔ بیماریها، وضعیت‌های ناخوشی و آسیب‌هایی که خود موجب مرگ شده‌اند و یا به وقوع آن کمک کرده‌اند.
- این تعریف همچنین مشتمل بر وقوع حوادث و سوانح یا خشونت نیز می‌شود. (دوازدهمین مجمع سازمان بهداشت جهانی سال ۱۹۶۷)

مثالهایی از علت مرگ

- جراحی ناشی از اصابت گلوله به سر
- جراحی نافذ ناشی از اصابت چاقو به قفسه صدري
- آدنوکارسینوم ریه

تعریف تابلوی مرگ (Mode of Death)

بر اساس تعریف بیچات (Bichat) بسته به این که مرگ بدلیل توقف اولیه در عملکرد گردش خون، تنفس یا مغز رخ دهد، صرف نظر از آنکه علت اصلی فوت چه بوده است، سه تابلوی فوت وجود دارد:

- سنکوپ
- آسفیکسی
- اغما

سنکوپ

- در این حالت این عملکرد دستگاه گردش خون (قلب) است که ابتدا متوقف می‌شود.
- لغت سنکوپ اغلب برای بی‌هوشی گذرا مثلاً در وقفه قلبی استفاده می‌شود.

علل مرگ در سنکوپ

- **خونریزی:** از دست رفتن فراوان خون در نتیجه صدمه به رگ خونی بزرگ یا رگ خونی اعضاء داخلی که ایجاد کم خونی شدید نماید می تواند منجر به سنکوپ شود.
- **شوک وازوواگال:** تحریک بیش از حد عصب واگ که منجر به توقف قلب می گردد. این حالت از طریق صدمه شدید به سر، تخلیه ناگهانی مایعات طبیعی یا پاتولوژیکی بدن ایجاد می شود.
- **آستنی:** ناشی از دست رفتن قدرت عضله قلب برای عملکرد طبیعی آن است. شایع ترین علت آن بیماری شریان کرونر قلب می باشد که باعث کاهش خون رسانی به عضله قلب می گردد.

آسفیكسى

• در این حالت اول دستگاه تنفس از کار می افتد.

علل مرگ در آسفیکسی

- انسداد مکانیکال در مسیر هوایی

شامل: الف: فشار مکانیکی از خارج مانند حلق آویزی، استرانگولاسیون و غیره
ب: جسم خارجی، ج: انسداد از داخل راه هوایی مانند تومورهای ریه که روی برونش اصلی فشار می‌آورد و به خیز اسپاسمودیک گلوت منجر می‌شود.

- بیماری‌هایی که منجر به وقفه تنفسی می‌شود

مانند دیفتری، ورم ریه یا حنجره، ذات الریه و غیره

- فلج تنفسی ناشی از وقفه مراکز عالی

مسمومیت موادی مانند باربیتورات‌ها، اپیوم و غیره

- کلاپس ریه

ناشی از صدمات نافذ به ریه‌ها، برون تراوی جنبی و غیره

- انسداد جریان خون به ریه‌ها به وسیله لخته

دغما (Coma)

- در این وضعیت، اول مغز عملکرد خود را از دست می‌دهد.
- مرحله‌ای از عدم هوشیاری است که شبیه خواب عمیق و شامل توقف عملکرد مغز است.

علل مرگ در انما

- آسیب مغزی (Head Injury):

ضربه به مغز، خونریزی زیر عنكبوتیه، شکستگی جمجمه، تومور مغزی، ترمبوز یا آمبولی مغزی، عفونت مغز و....

- سموم بیرونی:

در اثر مسمومیت با ترکیباتی مثل باربیتورات ها، اپیوم، الکل، و نظایر آن

- سموم داخلی:

در اثر بیماری کبدی، بیماری کلیوی و غیره

Mechanism of (تعریف مکانیسم یا ساز و کار مرگ) (Death)

- عبارت است از اختلال فیزیولوژیکی ایجاد شده توسط علت مرگ.

مثالهایی از مکانیسم مرگ

- خونریزی
- سپتی سمی
- آریتمی قلبی
- شوک
- اسیدوز متابولیک
- الکالوز متابولیک

رابطه بین علت مرگ و مکانیسم مرگ

- یک علت مرگ می تواند با مکانیسم های مختلف منجر به فوت شود. مثلا جراحت ناشی از اصابت گلوله به شکم ممکن است با مکانیسم خونریزی یا با مکانیسم سپسیس ناشی از پریتونیت منجر به مرگ شود.
- یک مکانیسم مرگ می تواند به علل مختلف مرگ ایجاد شود. مثلا خونریزی شدید که می تواند بدلیل زخم ناشی از اصابت گلوله، زخم نفوذی چاقو یا یک تومور بدخیم مهاجم به عروق ایجاد شود.

تعریف طریقه مرگ (Manner of Death)

- طبیعی
- غیرطبیعی
 - ۱- خودکشی (Suicide)
 - ۲- دگرکشی یا قتل (Homicide)
 - ۳- حادثه (Accident)
- نامعین

تعریف انواع مرگ

• مرگ طبیعی

وقتی مرگ فردی به دنبال یک بیماری و پاتولوژی درونی و یا یک عارضه داخلی رخ دهد و در وقوع مرگ، شخص و یا عامل خارجی خاصی بصورت مستقیم یا غیر مستقیم دخالت نداشته باشد مرگ طبیعی تلقی میگردد.

• مرگ غیر طبیعی

زمانی که مرگ بدنبال دخالت یک عامل خارجی و یا شخصی (حتی خود متوفی) بوقوع بپیوندد مرگ غیر طبیعی میباشد خواه این دخالت مستقیم و یا غیر مستقیم باشد حتی اگر زمان قابل توجهی از لحظه دخالت آن شخص و یا عامل خارجی تا وقوع مرگ سپری شده باشد. این نوع مرگها جهت تعیین دقیق و مستند علت مرگ باید به پزشکی قانونی ارجاع گردند.

➤ مرگ غیرطبیعی شامل مرگ ناشی از: حادثه، خودکشی و دگرکشی است.

تعریف دیگری از انواع مرگ

• مرگ مشکوک

به مرگی مشکوک گفته میشود که یا علت آن غیر طبیعی است و یا احتمال میرود که علت مرگ غیر طبیعی باشد و یا حتی ممکن است علت مرگ طبیعی باشد ولی در خصوص وقوع مرگ شکایتی مطرح باشد. این نوع مرگها جهت تعیین دقیق و مستند علت مرگ باید به پزشکی قانونی ارجاع گردند.

• مرگ غیر مشکوک

چنانچه علت مرگ طبیعی و معلوم باشد و شکایتی نیز مطرح نباشد مرگ را غیر مشکوک تلقی میکنیم. سایر پزشکان تنها در چنین شرایطی مجاز به صدور جواز دفن هستند.

نخوه تکمیل علت مرگ در گواهی فوت

طبق نظر **who** علت فوت باید شامل دو جزء باشد :

PART : I

- A**
- B**
- C**
- D**

PART : II

نحوه تکمیل علت مرگ در گواهی فوت

- **Part I**

A) Most recent condition

B) Next oldest condition

C) Old condition

D) Oldest condition (original, initiating)

- **Part II**

Other significant condition:

(Conditions contributing to death but not resulting in the underlying cause of death in part I)

نخوه تکمیل علت مرگ در گواهی فوت

• در قسمت اول:

- ✓ ابتدا علتی که بی واسطه منجر به مرگ شده را در بخش (الف) تکمیل کنید.
- ✓ سپس ملاحظه نمایید که علت بی واسطه، عارضه یا نتیجه تأخیری کدام علت دیگر است. آنرا در بخش (ب) مربوط به قسمت اول ذکر کنید.
- ✓ بخش (ج) در حقیقت علت واسطه ای برای بخش (ب) محسوب می گردد
- ✓ علت اصلی یا علت شروع کننده آبشار منتهی به فوت را در بخش (د) قسمت اول ذکر کنید.

• در قسمت دوم:

- ✓ دیگر شرایط حائز اهمیت یا سایر بیماریهایی که در فوت مشارکت داشته‌اند ولی موثر در علت زمینه ای ذکر شده در قسمت اول نیستند.
- این شرایط یا بیماریها باید در قسمت دوم ذکر شود.**

مثال از نحوه تکمیل علت مرگ در گواهی فوت

Part one:

A: Acute Heart Failure

B: Myocardial Infarction

C: Thrombosis Of Coronary Vesseles

D: Coronary Artery Disease

Part Two:

Hypertension , CVA

مثال از نحوه تکمیل علت مرگ در گواهی فوت

Part One:

A: Respiratory Failure

B: Pulmonary Thromboembolism

C: Pathological Fracture

D: Pulmonary Malignancy

Part Two:

COPD

نکات مهم در تکمیل بخش علت مرگ گواهی فوت

1. **علت مرگ** باید با واژه های تشخیصی و ترمینولوژی پزشکی مانند واژه هایی که در تشخیص بیماریها بکار برده می شود، ولی با **کلمات فارسی** نوشته شود.
2. منظور از **واژه تشخیصی**، بیماری، آسیب یا عوارضی است که موجب مرگ شده است.
3. باید از نوشتن **تابلو مرگ** مانند ایست قلبی، ایست قلبی تنفسی و نظایر آن خودداری شود. باید از نوشتن **شکایات، نشانه های بالینی** (آسیت، زردی و ...) یافته های آزمایشگاهی (هایپر بیلیروبینمی ...) و سایر کلمات مشابه خودداری شود.
4. بایستی از بکار بردن **کلمات اختصاری** (Abbreviation) بدلیل ایجاد مشکل در کدگذاری اجتناب شود.

نکات مهم در تکمیل بخش علت مرگ گواهی فوت - ادامه...

5. ابتدا از آخرین بیماری یا وضعیتی که متوفی قبل از مرگ داشت ، شروع میکنیم و آنرا در خط الف (بالترین خط قسمت ۱) مینویسیم.
6. برای نوشتن نام بیماری در خط های پائین، از نظر زمانی به عقب بر می گردیم.
7. در قسمت ۱ مقابل هر خط فقط نام یک بیماری یا وضعیت نوشته شود.
8. توالی علیتی نوشتن نام بیماریها و وضعیتها باید رعایت شود.

نکات مهم در تکمیل بخش علت مرگ گواهی فوت - ادامه...

9. در تمام موارد، معیار تشخیص بیماریها و وضعیتها برای تعیین علت مرگ و تکمیل گواهی فوت، **قضاوت پزشک معالج یا صادرکننده گواهی** است. ممکن است یک پزشک با شرح حال، معاینه بالینی، یافته های آزمایشگاهی و سیر بیماری به تشخیص برسد و پزشک دیگر فقط اتوپسی را معتبر بداند.

نکات مهم در تکمیل بخش علت مرگ گواهی فوت - ادامه...

10. اگر تعداد بیماری های منجر به مرگ از تعداد محللهای پیش بینی شده در گواهی فوت بیشتر باشد، باید آخرین بیماری یا وضعیت قبل از مرگ در خط (الف) و بیماری آغازکننده، در خط (د) نوشته شود و از میان بیماریهای بین این دو مهمترین و مؤثرترین آنها که رابطه علیتی قوی تری دارند انتخاب شود. هر چند می توان نام بیماری های بیشتری را نیز با اضافه کردن حروف هـ، و، و نوشت .

نکات مهم در تکمیل بخش علت مرگ گواهی فوت-ادامه...

11. هیچگونه توالی در بیماریهای قسمت ۲ مورد نظر نیست. هر تعداد بیماری را که به روند مرگ کمک کرده است بدون آنکه به یکدیگر ارتباطی داشته باشد، می توان نوشت .

نکات مهم در تکمیل بخش علت مرگ گواهی فوت-ادامه...

• در جریان انتساب و تخصیص علت مرگ موارد زیر را باید مورد توجه قرار داد:

✓ کدهای غیر ممکن

✓ کدهای بعید و غیرمتحمل

✓ کدهای پوچ و بیهوده

نکات مهم در تکمیل بخش علت مرگ گواهی فوت - ادامه...

• کدهای غیر ممکن عبارتند از انتساب عللی که از بابت جنس و سن، وقوع آنها غیر ممکن باشد.

نکات مهم در تکمیل بخش علت مرگ گواهی فوت - ادامه...

• کدهای غیرممکن از نظر جنس

- ✓ مرگ ناشی از عوارض بارداری، زایمان و پس از زایمان در جنس مذکر.
- ✓ مرگ ناشی از سرطانهای دستگاه تناسلی مردان شامل سرطان آلت تناسلی مردان، سرطان پروستات، سرطان بیضه و سرطان سایر بخشهای دستگاه تناسلی مردان برای زنان.
- ✓ مرگ ناشی از سرطانهای دستگاه تناسلی زنان شامل سرطان واژن، سرطان دهانه رحم، سرطان تخمدان برای مردان.

نکات مهم در تکمیل بخش علت مرگ گواهی فوت - ادامه...

• کدهای غیرممکن از نظر سن

- ✓ خودکشی در زیر پنج سال در هر دو جنس.
- ✓ مرگ ناشی از عوارض بارداری و زایمان در سنین زیر ۸ یا زیر ۱۰ سال در جنس مؤنث .

نکات مهم در تکمیل بخش علت مرگ گواهی فوت - ادامه...

• کدهای غیر محتمل (Improbable codes)

عبارتند از کدهایی که وقوع آنها بعنوان علل مرگ از نظر سنی و جنسی غیر محتمل و بعید است.

نکات مهم در تکمید بخش علت مرگ گواهی فوت - ادامه...

مرگ ناشی از:

- ✓ مشکلات ناشی از بارداری و زایمان در خارج از سن ۱۰ تا ۵۴ سال.
- ✓ مشکلات ناشی از کمبود وزن هنگام تولد و یا زایمان زودرس، در سنین ۴ سال و بالاتر.
- ✓ صدمات زایمانی و آسفکسی در سنین ۴ سال و بالاتر.
- ✓ سرطانهای دهان ، اوروفارنکس ، مری ، معده ، کولون ، رکتوم ، ریه ، برونش ، کبد ، پانکراس ، ملانوما ، پستان ، مثانه و میلیوما در سنین زیر پنج سال.
- ✓ سرطان دهانه رحم، جسم رحم، تخمدان و جفت، در جنس مؤنث زیر ده سال.
- ✓ سرطان پروستات، در جنس مذکر و در زیر ده سال.

نکات مهم در تکمیل بخش علت مرگ گواهی فوت - ادامه...

• کدهای پوچ و بیهوده (Garbage Codes)

کدهای پوچ، بیهوده و گمراه کننده عبارتند از: آندسته از علایم، نشانه‌ها و وضعیت‌هایی که می‌توانند بطور معمول وجود داشته باشند، با عنوان حالات واسط و با علل فوری مرگ بدید آیند، ولی علت مرگ نمی‌توانند قلمداد شوند. در واقع کد پوچ آسانترین «علت انتخابی» است که بصورت معمول، شایع و عرفی به مرگ‌ها منتسب می‌شوند. مثلا ایست قلبی تنفسی، عقب ماندگی ذهنی، کهولت بدون زوال عقل و ...

تعیین علت فوت در موارد مرگ بدنبال علل خارجی

- مرگ بدنبال علل خارجی همان موارد مرگ غیر طبیعی شامل مرگ های ناشی از حوادث و سوانح، خودکشی و دگرکشی (قتل) است.
- در این موارد، جسد برای تعیین علت فوت به پزشکی قانونی ارجاع می گردد.

مواردی از مرگ که باید به پزشکی قانونی ارجاع گردند

1. قتل

2. خودکشی

3. مرگ به دنبال هر گونه منازعه (اعم از درگیری فیزیکی یا لفظی)

4. مرگ ناشی از صدمات هر نوع سلاح سرد یا گرم

5. مرگ به دنبال حوادث رانندگی و تصادف (به هر شکل و با هر فاصله زمانی از حادثه که مرگ رخ دهد)

6. مرگ به دنبال مسمومیت (شیمیایی، دارویی، گازگرفتگی و ...)

7. مرگ به دنبال سوء مصرف مواد مخدر

8. مرگ به دنبال حوادث غیرمترقبه (زلزله، سیل، سرمازدگی، گرم‌زدگی، صاعقه)

مواردی از مرگ که باید به پزشکی قانونی ارجاع گردند - ادامه...

9. مرگ ناشی از کار(حوادث شغلی، مواد آلاینده محیط کار و ...)
10. مرگ در زندان، بازداشتگاه، پرورشگاه، اردوگاه، پادگان، آسایشگاه، مهمانسرا و ...
11. مرگ در معابر و مجامع عمومی و پارکها
12. مرگ ناشی از اقدامات تشخیصی و درمانی، مرگ حین یا متعاقب زایمان یا سقط جنین(مرگ مادر یا نوزاد)
13. مرگ حین یا متعاقب ورزش
14. مرگهای ناگهانی، غیرمنتظره و غیرقابل توجیه
15. هر مرگی که احتمال شکایت از کسی مطرح باشد
16. هر نوع مرگ مشکوک و مرگ با علت ناشناخته

مواردی از مرگ که باید به پزشکی قانونی ارجاع گردند - ادامه...

17. هر نوع مرگ افراد ناشناس و مجهول الهویه

18. مرگ اتباع بیگانه

19. هر مرگی که احتمال جنحه یا جنایت در آن برود

چند مثال از تعجبین علت فوت در مرگهائی بدلیل عوامل خارجی

مرد ۴۳ ساله ای با سابقه فشارخون و بیماری ایسکمیک قلبی در طی یک منازعه خیابانی مورد اصابت ضربه چاقو در ناحیه قفسه سینه قرار گرفته و در زمان ارجاع به اورژانس بیمارستان دارای فشارخون سیستولی ۸۰ ، انتهایهای سرد و کانفوزیون بود. علی رغم تلاشهای کادر درمان ، مصدوم نیم ساعت پس از پذیرش بیمارستانی فوت نمود. در کالبدگشایی انجام شده بریدگی دیواره بطن راست ناشی از ورود جسم برنده و حجم وسیعی از خون داخل میان سینه گزارش شده است.

نحوه تکمیل علت مرگ در گواهی فوت:

قسمت اول

الف : شوک هموراژیک

ب : خونریزی در حفره میان سینه

ج : بریدگی دیواره قلب

د : اصابت جسم برنده و نوک تیز

قسمت دوم

ه : پرفشاری خون

و : بیماری ایسکمیک قلبی

چند مثال از تعیین علت فوت در مرگ‌هایی بریلید عوامل خارجی - ادامه...

گزارش مرگ خانم ۳۲ ساله با سابقه طولانی بیماری پسوریازیس و افسردگی مزمن در منزل شخصی و در وضعیت حلق آویز توسط اورژانس اعلام و متوفی به پزشکی قانونی معرفی می شود با توجه به نتایج مشاهدات و بررسی های انجام شده حین معاینه ظاهری ، کالبدگشایی و آزمایشات تکمیلی سم شناسی علت فوت وی به شرح زیر تنظیم شده است.

نحوه تکمیل علت مرگ در گواهی فوت

قسمت اول

الف : نارسایی حاد تنفسی

ب : انسداد مجاری هوایی فوقانی

ج : فشار جسم سخت و منعطف

قسمت دوم

ه : پسوریازیس

و : افسردگی مزمن

چند مثال از تعیین علت فوت در مرگهائی بدلیل عوامل خارجی - ادامه...

آقای ۶۱ ساله ای از پنج سال قبل با تشخیص دیابت نوع دوم روزانه دو قرص گلی بن کلامید مصرف میکرد. همچنین از چهار سال قبل به علت انسداد قلبی عروقی (CAD) و فشار خون زیر نظر متخصص قلب تحت درمان دارویی بوده و یکبار نیز در CCU بستری شده بود. ده روز قبل از فوت بدنبال صرف غذا در یک رستوران بین راهی دچار اسهال خونی شدید شده و در بیمارستان بستری شده و با کشت مدفوع تشخیص شیگلوزیس داده شده است وی چهار روز بعد از بستری دچار اورمی شده و کراتینین وی تا ۱۲ و پتاسیم وی تا ۶ بالا می رود و تحت همودیالیز قرار می گیرد ولی نارسایی کلیه بیمار اصلاح نشده و در روز دهم بستری با تابلوی قلبی فوت می کند. بدلیل شکایت اولیای دم از مدیر رستوران ، جسد به پزشکی قانونی منتقل و مورد کالبدگشایی و آزمایشات تکمیلی آسیب شناسی قرار می گیرد.

نحوه تکمیل علت مرگ در گواهی فوت

قسمت اول

- الف: آریتمی بطنی ناگهانی
- ب : اختلال آب و الکترولیت
- ج : نارسایی حاد کلیه
- د : شیگلوزیس

قسمت دوم

- ه : دیابت ملیتوس
- و : بیماری عروق کرونر

چند مثال از تعیین علت فوت در مرگ‌هایی بریلید عوامل خارجی - اولامه...

آقای ۲۲ ساله ای با سابقه کم خونی فقر آهن در حال درمان ، بعد از تصادف اتومبیل به اورژانس آورده شده است هنگام پذیرش فاقد نبض و تنفس بوده و عملیات احیا موثر واقع نمی شود. در کالبدگشایی مشخص می شود که کبد بیمار پاره شده و پریتون پر از خون است. به نظر می آید بیمار به علت شوک هیپوولومیک در اثر خونریزی دچار ایست قلبی تنفسی شده و فوت کرده است.

نحوه تکمیل علت مرگ در گواهی فوت

قسمت اول

الف: شوک هموراژیک

ب: خونریزی در پریتون

ج: پارگی کبد

د: اصابت جسم سخت (تصادف با اتومبیل)

قسمت دوم

ه: آنمی فقر آهن

چند مثال از تعیین علت فوت در مرگهائی بدلیل عوامل خارجی - ادامه...

مرد ۲۱ ساله ای که در تصادف اتومبیل به شدت مجروح شده بود به علت ضربه مغزی در اثر شکستگی جمجمه روز بعد از ورود به بیمارستان فوت کرد. حسب گزارش پلیس ، وی راننده اتومبیلی بود که در ساعت ۲/۳۰ صبح در تقاطع خیابان الف با ب پس گذشتن از خط وسط خیابان از روبرو با اتومبیلی که از طرف مقابل می آمده برخورد نموده است. در آزمایشات سم شناسی تکمیلی هنگام اتوپسی ، اتانول خون متوفی ۲۰۰ میلی گرم در دسی لیتر گزارش گردید.

نحوه تکمیل علت مرگ در گواهی فوت

قسمت اول

الف: ادم منتشر مغز

ب : کوفتگی نسج مغز

ج : شکستگی جمجمه

د : اصابت سر به جسم سخت

قسمت دوم

ه : مسمومیت حاد با الکل

تفاوت گواهی فوت و جواز دفن

• گواهی فوت هرگز مجوزی
برای دفن جسد نمی باشد.

تفاوت گواهی فوت و جواز دفن - ادامه...

- در گواهی فوت، پزشک تأیید می نماید که فردی به دلایل مختلف فوت کرده است ولی این گواهی مجوزی برای خاکسپاری متوفی نمی باشد و فقط با اخذ جواز دفن ، می توان متوفی را به خاک سپرد. یعنی مجوز خاکسپاری متوفی فقط و فقط جواز دفن می باشد.
- جواز دفن با گواهی فوت کاملاً متفاوت است و به هیچ وجه مشابه تلقی نمی شود.
- صدور جواز دفن بسیار مهمتر از صدور گواهی فوت است.

تفاوت گواهی فوت و جواز دفن - ادامه...

- برای صدور گواهی فوت، عملاً نیاز به اجازه بستگان نمی باشد.
- در صورتیکه پزشک علت مرگ فرد فوت شده را بدون هیچ شک و شبهه ای بداند و علت مرگ فرد از جمله علل طبیعی مرگ بوده و در خصوص مرگ وی شکایت خاصی مطرح نباشد، جواز دفن صادر می گردد.
- در موارد مشکوک یا با علل نامشخص، پزشک معالج باید جسد را جهت کالبد گشایی و تعیین علت فوت به پزشکی قانونی معرفی نماید.
- اگر مقام قضایی دستور کالبد گشایی را بدهد، دیگر رضایت و یا عدم رضایت بستگان و خانواده متوفی در این امر مؤثر نخواهد بود و اجباراً جسد جهت کالبد شکافی باید به مرکز پزشکی قانونی ارسال گردد.

تفاوت گواهی فوت و جواز دفن - اولمه...

- مسئول صدور جواز دفن پزشکان هستند. باید تابلو فوت و علت فوت مشخص باشد که در حیطه کادر پزشکی است و دندانپزشکان، داروسازان و... مجاز به صدور جواز دفن نمی باشند.

برای افرادی که:

- علت فوت آنها مورد تردید است
 - هویت آنها احراز نشده است
 - دادستان یا افراد دیگری خواهان بررسی کامل علت مرگ آنها هستند
- گواهی فوت توسط سازمان پزشکی قانونی صادر می گردد.

تفاوت گواهی فوت و جواز دفن

- پزشک باید شخصاً جسد را معاینه و از وقوع مرگ اطمینان حاصل کنند.
- علت فوت برای پزشک معلوم بوده و مرگ طبیعی باشد.
- پزشک شخصاً باید با بررسی مدارک هویتی از هویت جسد اطمینان حاصل کند
- پزشک باید شخصاً از نظر وجود هر گونه آثار ضرب و جرح و یافته های غیر طبیعی جسد را مورد معاینه و بررسی قرار دهد.
- از اطرافیان (اولیاء متوفی) شرح حال کافی در خصوص نحوه وقوع مرگ باید گرفته شود و از عدم احتمال وقوع شکایت در حال و آینده مطمئن گردد.

كل نفس ذائقه الموت

